

Trønder-fluise

SJEFREDAKTØR OG ADM. DIR.: ARVE LØBERG

NYHETSREDAKTØR: ARNULF GOTVASLI, POLITISK REDAKTØR: JOHN ARNE MOEN
MAGASINREDAKTØR: HEIDI J. STIKLESTAD, UTVIKLINGSREDAKTØR: BJØRNAR TROMSDAL

Trønder-Avisa ble etablert i samarbeid mellom avisene Nord-Trøndelag (1919) og Inntrøndelagen (1897)

IKKE I MÅL: Inderøy markedsfører seg selv som «Norges Toscana» og et av de mest kjente varemerkene utenom Inderøysodd og et vakkert kulturlandskap er trolig Den Gyldne Omvei. Inderøy er en gylden omvei på mange måter, men kanskje er det noe å sette fingeren på i forhold til næringsutvikling, spør kronikøren, som mener Inderøy også må bli bedre på entreprenørskap og nyskaping.

Innovativ eller traust?

KRONIKK

Tonje Kvam

Student, studier i naturbasert reiseliv, Universitetet for miljø- og biovitenskap

I områder med velutviklet turisme vil det tjene lokalsamfunnet godt.

I samfunnsutviklingsprosjektet «Inderøy 2020» fra 2009 er det satt mål om å snu den negative befolkningstrenden og skape en arena for mer næringsutvikling og nyskaping i Inderøy kommune. Hva må til for å få utflyttet inderøyninger til å flytte hjem igjen? Hvordan kan Inderøy videreutvikles, og hva skal det satse på?

Å kombinere samfunnsutviklingsprosjektet «Inderøy 2020» sammen med en utvikling innen naturbasert reiseliv vil kunne bli en nøkkel for det fremtidige Inderøy. Også med tanke på at Mosvik vil være en del av Inderøy fra 2012. Jeg tror det vil være et potensial i å tilrettelegge helhetlige tilbud innen friluftsliv, aktiviteter og kultur sammen i en større opplevelsespakke for Inderøy. For en kommune som snakker om å bidra til nyskaping og utvikle næringslivet må dette være interessant. For å få tak i unge og kreative innovatører må det stilles ressurser til disposisjon som gir rom for handling! Det må være en bevisst satsing og det trengs et tydelig apparat som muliggjør dette.

Det er også positive takter på gang. Et etablererkurs som starter nå i september i regi av Innovasjon Norge skal holdes på Inderøy. Det er et bevisst valg, ifølge prosjektleder Randi Mona hos Proneo AS som leder kurset. Bevilgningen på en million kroner til Bolyst-prosjektet fra kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete rettet mot unge gründere i aldersgruppen 13–26 år er også et bevis på dette.

Som inderøyning og student, ville det vært interessant å returnere til Inderøy og bruke kompetansen til å videreutvikle Inderøy som friluftsliv- og aktivitetsdestinasjon. For meg er ikke det viktigste at det bygges nye steder å bo – til tross for at dette også er viktig. Det er heller ikke omkringliggende fasiliteter som er viktigst – til tross for at bedre barnehage, skoler også videre gir større tiltrekningskraft for dem som ser etter sted å bo. Og det er heller ikke lønna – så lenge det er nok til å leve av. Det er lidenskap som ligger i bunn, og et ønske om å skape noe positivt for lokalsamfunnet, for andre og meg selv.

Næringsminister Trond Giske mener potensialet et stort når det gjelder kombinasjonen kultur og reiselivsnæring. Og at store kulturelle arenaer kan bli trekkplastre innen reiselivsnæringa. I en artikkel fra Trønder Avisen i februar 2010 sto det at «Inderøy skal stoppe fraflyttingen». Inderøy ligger på topp nasjonalt sett når det gjelder utpendling. Et av forslagene der var blant annet å etablere ishaller på Røra. Slike forslag er med på å skape nødvendig debatt og tankemyldring om hvilken utvikling som ønskes.

Inderøy markedsfører seg selv som «Norges Toscana» og et av de mest kjente varemerkene utenom Inderøysodd og et vakkert kulturlandskap er trolig Den Gyldne Omvei. Inderøy er en gylden omvei på mange måter, men kanskje er det noe å sette fingeren på i forhold til næringsutvikling? Som utflyttet inderøyning selv kan jeg se på

Inderøy både som noe jeg er en del av og som noe jeg kan stå utenfor. Det som slår meg er at markedsføringen av Inderøy virker å rette seg mot dem som gjerne vil ha en fredelig og rolig tur i flotte omgivelser, med innslag av kunst og kultur. Men det utelater turistgrupper som er stadig oftere å finne i Bygde-Norge, nemlig ungdommene, studentene og unge par. De vil gjerne ha mer aktiviteter og boltre seg i naturen. Hva med flere satsingsområder for turister i aldersgruppen 16–40 år?

Ifølge en rapport om gårdsturisme i bladet Forskningsglint i 2010 – skrevet av Haugen, Brandth og Kramvig, er det et skifte på gang fra de tradisjonelle turistgruppene med småbarnsfamilier og pensjonister til yngre turister. Dette har med større mangfold av tilbud og valgmuligheter knyttet til opplevelsesnæring. Et annet interessant aspekt som kommer fram i den samme rapporten er at det er beligheten som er viktigst, noe som er godt nytt for Inderøy. Hva med å tilrettelegge for opplevelsespakker som kombinerer naturrelaterte aktiviteter som tillegg til det kulturelle? Ved å ha flere aktiviteter innen sport og friluft ville Inderøy kunne tiltrekke seg de yngre turistene, samtidig som det gir muligheter for nye ideer innen reiselivsbransjen.

I sammenheng med «Inderøy 2020» og det å skape en «aktiv samfunnsbygging», så bør Inderøy også bli Norges innovative kommune. Ikke bare kreativitet i form av kunst og kultur, men også i form av entre-

prenørskap. Det å skape kulturelle knutepunkt i landskapet er noe som kan bidra til å utvikle Inderøy og gi ringvirkninger i forhold til sysselsetting og enda mer næringsutvikling. Inderøy som knutepunkt for turisttrafikk til nabokommuner er også en spennende tanke som det kan bygges videre på. Det er rom for kunstnerisk og kulturell nyskaping. Rom for særpreg!

Men på den annen side. Er Norge på vei til å bli et «nissjeland»? Og er dette en bra utvikling? I dag er det rundt regnet 22.000 småskalaturisttakter i Norge. På landsbasis var inntekter fra reiselivsbransjen på 108 milliarder i 2008 – foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Det vil si 5,4 prosent av den totale næringsproduksjonen i Norge. Tall fra 2006 viser at det er rundt 160.000 sysselsatte innen reiselivsnæringen. Rapporter fra SSB viser også at det er sammenheng mellom reiselivsnæringene og andre næringer. Det vil si, at i områder med velutviklet turisme vil det tjene lokalsamfunnet godt. Turistene legger ikke bare igjen penger i reiselivssektoren, men også i andre næringssektorer.

Den Gyldne omvei har gjort mye positivt for Inderøy og gitt bra markedsføring, men er det nok? Tilrettelegging for nyskaping og entreprenørskap vil være noe som kan fremme et nytt og innovativt Inderøy. Dette kan igjen skape både bolyst og interesse blant utdannede studenter til å vende nesen hjemover igjen. Tør Inderøy å begi seg ut på slike nyskappende veier?

DEBATT

BEST I LAG: Oster, skinker, brød, øl og mye mer mer – inderøyningene langs Den Gyldne Omvei har vist at de er «bæst i lag», for å sitere artikkelforfatteren.

DGO og veien videre

■ DEN GYLDNE OMVEI

Svar på kronikk i Trønder-Avisa 15. september.

Det er flott å se at også andre enn oss bofaste inderøyninger engasjerer seg i det som foregår i kommunen. Det skjer mye spennende arbeid nå, som på sikt vil kunne gi positive ringvirkninger på mange områder. Samfunnsutviklingsprosjektet 2020 er et viktig bidrag i riktig retning.

Artikkelforfatter og student i naturbasert reiseliv, Tonje Kvam kommer, i sin kronikk i Trønder-Avisa torsdag 15. september med en del betraktninger og ideer omkring utviklingen av Inderøy og Den Gyldne Omvei. Mange av ideene er vi allerede i full gang med, mens i noe av arbeidet mangler vi nettopp den personen som kan ta en sentral rolle som ansvarlig eier og gjennomfører. Vi vet alle at persongalleriet har stor betydning i utviklingsarbeid, og uten den rette personen drives ikke de gode ideer framover. Vi som yster, baker, serverer, er kunstnere osv. skal ikke nødvendigvis også være de som utvikler friluftsbaserte aktiviteter, så her er alle muligheter åpen for andre nyskapende personer. Vi involverer gjerne kreative sjeler! Vi har lenge følt at det skulle vært flere aktiviteter som barn og unge kunne boltre seg i langs Den Gyldne Omvei, vi er helt enig i dine kommentarer. Vi

har fjordfiske, putball, minigolf, flotte turstier og lignende, men vi ønsker flere slike aktiviteter, og flere planer er også allerede på gang.

Tonje Kvam skriver: «For meg vil det være interessant å returnere til Inderøy og bruke kompetansen til å videreutvikle Inderøy som friluft og aktivitetsdestinasjon». Du kunne ikke finne en mer egnet plass å utfolde deg på! Det er jo nettopp mennesket bak slike tanker vi trenger i et lokalsamfunn, noen som evner å sette de gode ideer ut i livet. Vi mangler ikke nødvendigvis gode forslag, men vi mangler flere som er villig til å gjennomføre dem.

Den Gyldne Omvei ble stiftet for 13 år siden, og det hersker vel ingen uenighet om at denne etableringen har blitt en suksess, både for kommunen og for den enkelte medlemsbedrift. Det ble ikke en døgnflue, som noen kanskje trodde, men derimot et fyrtårn som er bygd forsiktig opp på en solid plattform. Alle tårn må starte på bakken, var det en klok sjel som sa. Hvis man analyserer utviklingen av Den Gyldne Omvei, er det nettopp dette med et solid fundament som er kjennetaket. Einar Jakobsen som den gang var næringssjef i Inderøy, hjalp oss med denne plattformen. Kvalitet, tilgjengelighet, soliditet, kreativitet og gjestfrihet blandet inn i et vakkert kulturlandskap

i aktiv drift er det som har gitt suksess. Turistene får oppleve hverdagen vår, og den er faktisk god nok for mange! Nye medlemmer må også kunne tilføre slike kvaliteter.

Vi er tildelt både Den fylkesvise og Den nasjonale bygdeutviklingsprisen, vi er kåret til Trøndelags triveligste reisemål, vi ble tildelt Bondevettprisen på Grüne Woche i Berlin, og i sommer ble vi kåret til beste stand på Matfestivalen i Trondheim. Ordfører, varaordfører og andre fra kommunen bidro positivt med sin tilstedeværelse, og vi ble et sterkt team som ble lagt merke til. Medlemmer i Den Gyldne Omvei er stadig engasjert for å holde foredrag andre steder i landet om vårt vellykkede samarbeid. For oss har det blitt en selvfølge med denne gode samarbeidsånden, men slik er det ikke alle steder i landet. Flere steder sliter man med en misforstått oppfatning om at «naboen ikke må lykkes, for han kan konkurrere meg ut».

Hver enkelt bedrift bygger stadig stein på stein, og utvikler sine tilbud til en bedre helhet. Går dette for fort, vil tårnet rase. Blir det for mange som bygger samtidig, blir det også en vanskelig byggeprosess. Den gyldne sjøveien ligger også her som en uåpnet skattkiste, men hvor er DU som vil videreutvikle den veien? Her er et hav av mulighe-

ter! Vi trenger flere personer med kreativitet og tiltakslyst.

Vi må ha stor tålmodighet i denne prosessen, for da vil Den Gyldne Omvei også i framtida kunne være et positivt fyrtårn i Inderøy og Midt-Norge. Internt i organisasjonen jobbes det kontinuerlig med konseptet, og vi har nå det siste året hatt et tett samarbeid med Innherred Reiseliv for å lage ferdige opplevelsespakker som kan tilbys de reisende. Vi samarbeider da også med andre regioner for å gjøre disse pakkene mest mulig interessante. Slike ferdige pakker har siste året ligget ute på nettet for booking, og vi er nå i ferd med å lage nye pakker.

Den 26. oktober arrangerer Den Gyldne Omvei et kveldsmøte på Jekta Fjordstue i Mosvik. Her ønsker vi alle interesserte velkommen til informasjon om Den Gyldne Omvei, og til idedugnad omkring framtidige aktiviteter. I Inderøy finnes fantastiske muligheter, og: **VI ER BÆST I LAG!** Velkommen til en spennende kveld! Kanskje du som leser dette vil flytte til Inderøy, og skape enda flere gyldne og spennende opplevelser langs ruta vår?

Du kan kjøre E6 rett fram og gå glipp av et eventyr; det beste i livet finner den som tar en omvei ...

På vegne av medlemmer i Den Gyldne Omvei, Astrid Aasen (sekretær)

Taust om Bjørnang

■ HELSE

Endelig, om noe lovlige sent, er det noen fra det politiske miljøet i Levanger som ser ut til å skjønne hvor himmelropende absurd det er at en eksisterende perfekt tilpasset rehabiliteringsinstitusjon i kommunen står forlatt og ubrukt. At denne tradisjonsrike og for brukerne, svært savnede arena for opptrening og rehabilitering etter sykdom, ikke har noen rolle i kommunens framtidige planer for å møte utfordringene samhandlingsreformen medfører, fortøner seg for meg i beste fall uforstandig.

Det kjente faktum at et absurd utslag av en tåpelig detalj i kjølvannet av det offentlige energiske jag etter å konkurranseutsette offentlig sektor, satte punktum for 40 års opparbeidet kompetanse, arbeidsplasser, og omdømme, burde ikke hindre kommunen i å gå i dialog med eierne av Bjørnang i dagens situasjon. Å stikke hodet i sanden i forhold til en reform som, enten vi liker det eller ikke, vil tre i kraft fra 1. januar 2012, i heldigste fall med en trinnvis implementering, ligner slett ikke en ellers offensiv og uredd kommuneledelse.

Det stemmer slett ikke med det inntrykket jeg sitter igjen med av en ellers innovativ og framtidssrettet ordfører å ikke se nytten av en allerede eksisterende bygningsmasse skreddersydd nettopp for de ekstra forpliktelsene norske kommuner er nødt til påta seg ved årsskiftet. Forpliktelser som vil medføre økt ansvar for å levere helse- og omsorgstjenester til et økende antall mennesker med kroniske lidelser og et antall eldre i sterk økning.

En viktig utfordring vi som vertskap for et av fylkets to sykehus står ovenfor når oppgaver skal overføres til kommunene, er at vår kommune legger til rette for tilbud lokalisert i rimelig nærhet slik at utgiftene til transport reduseres og at opplevelsen av endringene blir skånsom for pasientene. Viktigheten av å husholde med økonomien når totalpotten skal fordeles vil i stor grad også avgjøre om vi klarer å beholde de eksisterende funksjonene ved vårt lokalsykehus. Vi må ikke glemme at selve grunnlaget for reformen er å bremse helseutgiftene.

Skal Levanger kommune komme i nærheten av den visjonen Kommunenes Sentralforbund har vedtatt, der brukeren skal kunne si: «Jeg får den hjelp jeg trenger – når jeg trenger det», håper jeg administrasjonen følger SVs representanters anmodning om å komme i snarlig dialog med eieren om den fremtidige bruken av Bjørnang. Dette må antas å være god samfunnsøkonomi, samtidig som man viser en smule respekt for den erfaring og kompetanse, og det gode omdømmet, som eier og ansatte har bygd opp gjennom nærmere 40 års drift av institusjonen.

Ove Larsen, Levanger

Forurensing ved Nordsivegen

■ MILJØ

Jeg vil takke Asbjørn Eklo for hans innlegg i lørdagsavisa den 17. angående de gamle og skjemmende drivhusene i Nordsivegen på Neset. Det er godt å se at flere ønsker å sette søkelys på en slik form for forurensing av nærmiljøet.

Som nærmeste nabo og med daglig utsikt til dette, er det forstemmende at en såpass stor og mektig eiendomsutvikler totalt gir blaffen i sitt eget ansvar når det gjelder estetikken rundt sine egne utbyggingsprosjekter. Jeg

har som alle de andre naboene til tomta fått tilsendt sakspapirer ang. utbyggingsplanene. Dette tok flere år, da det har vært flere runder med endrede planer ang. fasader, ant. etasjer, butikk eller ikke butikk i 1. etasje osv.

Da det så i vinter endelig var klart for «visning» av prospektet, var ikke eiendomsmegleren særlig heldig med været. Vel, været var for så vidt bra nok, men da tempen ute viste rundt 15 minusgrader, og det eneste de hadde å vise fram var disse bedrøvelige drivhusene, så det ikke ut som

det var noe særlig interesse. Vel, egentlig var det vel ikke noen interesse i det hele tatt, da ingenting mer tydeligvis har skjedd.

Men noen av oss som er nærmeste naboer trodde i hvert fall at rette vedkommende innen prosjektgruppa ville ta fatt med å få ryddet området når snøen var borte, slik at området kunne vises fram på en presentabel måte, men den gang ei. Det står der i dag slik som vist på bildene til Eklo, og vår utsikt som naboer er det som vises på vedlagte bildet.

Det eneste en kan håpe på er at den «skogen» som begynner å vokse opp av drivhusruinene blir så tett at den skjuler styggedommen!

Men fra spøk til alvor; med alle de knuste og delvis knuste glassrutene er dette blitt en ekstrem farlig plass å «utforske», både for unger og kjæledyr. Ut ifra det aspektet håper jeg at rette myndigheter er seg sitt ansvar bevisst og krever at eier og utbyggingsansvarlig hurtigst mulig får ruinene fjernet før enda en vinter kommer og går!

En av de nærmeste naboene